

Reactie Koninklijk Nederlands Vervoer op het wetsvoorstel Zelfstandigenwet

Den Haag, 20 juni 2025

KNV is de koepelorganisatie voor het beroepspersonenvervoer, en vertegenwoordigt ondernemers in onder meer de zorg- en taxivervoersector alsmede in de touringcarsector. In beide sectoren worden in meer of mindere mate ZZP'ers ingezet.

KNV is met de initiatiefnemers de mening toegedaan dat er een einde dient te komen aan de onduidelijkheid en onrust rond de status van zzp'ers. Het wetsvoorstel is in dat perspectief een stap in de goede richting. Onderstaand zal eerst een aantal aan het wetsvoorstel ten grondslag liggende uitgangspunten besproken worden. Vervolgens zal ingegaan worden op een aantal specifieke onderdelen van het wetsvoorstel. De reactie zal afgesloten worden met een conclusie.

1. Uitgangspunten wetsvoorstel

KNV is ronduit positief over de omstandigheid dat in het wetsvoorstel wordt uitgegaan van de zelfstandigheid van de zzp'er als startpunt van de beoordeling van de arbeidsrelatie. Dit is zonder meer een aanzienlijke verbetering in vergelijking met het wetsvoorstel Wet verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden (verder: Wet VBAR), waarin in voorkomende gevallen dit wezenlijke aspect pas aan het eind van de toetsing mogelijk aan de orde zou komen.

KNV is voorts te spreken over het gegeven dat in het kader van het wetsvoorstel de wil van partijen in het licht van de beoordeling van de arbeidsrelatie van belang is. Datzelfde geldt voor het feit dat "inbedding" als zodanig geen onderdeel meer is van het toetsingskader. In het kader van de internetconsultatie betreffende de Wet Vbar uitte KNV al bezwaren tegen dit laatstgenoemde criterium als toetssteen.

Zzp'ers dienen in het kader van het wetsvoorstel voorzieningen te treffen ter zake arbeidsongeschiktheid en pensioen. KNV kan zich erin vinden dat er een gelijk speelveld op de arbeidsmarkt gecreëerd dient te worden, terwijl tevens de sociale bescherming van zelfstandigen verbeterd wordt. Met name de omstandigheid dat zelfstandigen vrij zijn om zelf invulling te geven aan deze voorzieningen maakt dat KNV zich met deze verplichting kan verenigen.

2. Zelfstandigentoets

In het wetsvoorstel worden in het kader van deze toets de navolgende criteria opgenomen:

-werken voor eigen rekening en risico;

- een deugdelijke administratie voeren;
- zich gedragen in het economisch verkeer als zelfstandig ondernemer;
- een adequate voorziening hebben getroffen tegen het risico van arbeidsongeschiktheid, waarbij zelfstandigen zelf over de invulling gaan;
- een proportionele bijdrage voor een voorziening bij pensionering hebben, waarbij het aan zelfstandigen zelf is om daar invulling aan te geven.

Hoewel het open normen betreffen is KNV van mening dat toetsing aan de hand van deze criteria werkbaar zal zijn.

3. Werkrelatietoets

De voorwaarden uit de werkrelatietoets zijn:

- er is sprake van vrijheid van organisatie van werk;
- er is sprake van vrijheid van organisatie van de werktijd;
- er is geen sprake van hiërarchische controle;
- de partijen hebben de bedoeling om anders dan op grond van een arbeidsovereenkomst arbeid te verrichten.

Aangezien verwacht kan worden dat met name de eerste drie bouwstenen van deze toets tot discussie en uiteindelijk tot rechtszaken zal gaan leiden, dient ervoor zorggedragen te worden dat concretisering van deze criteria plaatsvindt, zonder dat dit evenwel tot een keurslijf leidt. De bedoeling van het wetsvoorstel is immers om helderheid, zonder gang naar de rechter, te creëren. De opgenomen normen zijn te vaag met als gevolg dat de voornoemde bedoeling geweld aangedaan wordt. Dit aspect dient derhalve aangescherpt te worden.

4. Toetsingscommissie

De instelling van een aparte toetsingscommissie is een goed plan. Temeer omdat in het voorstel is aangegeven dat de uitspraak van die toetsingscommissie bindend is, ook voor bijvoorbeeld de Belastingdienst. Een nieuwe wet dient wel sluitend te borgen dat er op geen enkele wijze getornd kan worden aan die bindende uitspraak, óók niet als een zzp'er op enig moment om welke reden dan ook het standpunt betreft dat er tóch sprake is of is geweest van werknemerschap.

Los van het vorenstaande verwacht KNV dat -zeker direct na het instellen van de toetsingscommissie- er groot aantal toetsingsaanvragen zal worden gedaan, zodat geborgd dient te worden dat er afdoende capaciteit is om aan een omvangrijke vraag te voldoen. Vanzelfsprekend dient ook structureel voldoende capaciteit voorhanden te zijn.

5. Duidelijkheid vooraf

Duidelijkheid vooraf is wat KNV betreft noodzakelijk. Verwezen wordt naar hetgeen eerder aangaande de werkrelatietoets is opgemerkt. KNV is van mening dat op basis van de huidige tekst van het wetsvoorstel de gewenste duidelijkheid vooraf, ondanks de goede onderliggende bedoelingen, niet zal worden verkregen. Dat zou een gemiste kans zijn. Er dient aldus voor worden gezorgd dat daadwerkelijk voorafgaande duidelijkheid ontstaat.

6. Rechtsvermoeden

Het rechtsvermoeden als opgenomen in de Wet Vbar wordt overgenomen in het wetsvoorstel. In het kader van de internetconsultatie inzake de Wet Vbar gaf KNV al aan dat een rechtsvermoeden op basis van een uurtarief op zichzelf een goede en werkbare maatregel zou kunnen zijn. Daar werd – en dat wordt in het kader van de onderhavige consultatie herhaald- echter aan toegevoegd dat er zijdens KNV bezwaren bestaan tegen de wijze waarop het bedrag per uur van € 32,24 tot stand is gekomen, en tegen de hoogte van dat bedrag.

Het bedrag ad € 32,24 lijkt willekeurig tot stand te zijn gekomen. Weliswaar ligt er een berekeningswijze aan ten grondslag (120% van het per 1 juli 2023 geldende minimumloon voor werknemers op basis van een 36-urige werkweek, vermeerderd met een aantal opslagen voor kosten die een zelfstandig ondernemer maakt), maar een concrete onderbouwing van het aantal zzp'ers dat een vergoeding van minder dan € 32,24 per uur ontvangt ontbreekt. Onbekend is dus in welke mate er überhaupt sprake is van de onderhavige problematiek.

Vervolgens is het bedrag niet realistisch en te hoog. In de zorgvervoer- en taxisector alsmede in de touringcarsector zijn voldoende voorbeelden te vinden van zzp'ers die op basis van een lager tarief een gezonde onderneming drijven.

7. Grijze gebieden

Ook indien er in het kader van een nieuw vorm te geven wet door de bank genomen op heldere wijze en aan de hand van duidelijke objectieve criteria de aard van de arbeidsrelatie kan worden vastgesteld zullen er hoe dan ook situaties voorkomen waarin uiteindelijk niet goed de uitkomst kan worden bepaald. Er zullen derhalve altijd grijze gebieden blijven bestaan. KNV is er in dat soort situaties voorstander van dat dan op basis van een holistische benadering alsnog wordt vastgesteld wat de aard van de arbeidsrelatie is. Toevoeging van een extra artikel in de wet zal tot te rigide uitkomsten kunnen leiden, zodat KNV daar géén voorstander van is.

8. Conclusie

KNV is van mening dat in beginsel met het wetsvoorstel een goede weg wordt ingeslagen. Het voorstel dient evenwel, rekening houdend met het vorenstaande, te worden aangepast.